

VABARIIGI VALITSUS KORRALDUS

Taastuvast energiaallikast elektrienergia tootmise vähempakkumise korraldamise volitamine

Korraldus kehtestatakse elektrituruseaduse § 59⁴ lõigete 5 ja 5¹ ning § 59⁷ lõike 1 alusel.

I ASJAOLUD

Elektrituruseaduse (edaspidi *ELTS*) § 59⁴ lõike 1 kohaselt makstakse taastuvast energiaallikast elektrienergia tootmise eest toetust, et toota taastuvast energiaallikast elektrienergiat 2030. aastal 100 % Eesti summaarsest elektrienergia lõpptarbimisest. 2023. aasta kinnitatud Eurostat andmetele tuginedes moodustas taastuvelekter 31,9% Eesti elektritoodangust ja 40,9% lõpptarbimisest ning mahult toodeti taastuvelektrit sama palju kui aasta varem¹. Seega ei ole Eestis ELTS § 59⁴ lõikes 1 nimetatud eesmärk toota taastuvast energiaallikast 100% summaarsest elektrienergia tarbimisest täidetud.

Eesmärgi täitmiseks ei ole ka piisav korralduse andmise ajal rajatavate uute taastuenergiat tootmiseks kasutatavate tootmisseadmete tootmismahut. Varem on vähempakkumiste raames sõlmitud kokkulepped taastuvast energiaallikast elektrienergia tootmise lisandumiseks täiendavalt kahe hiljutise vähempakkumisega 540 gigavatt tundi (edaspidi GWh), mille tootmisega tuleb alustada hiljemalt jaanuaris 2026². aastal ning 780 GWh, mille tootmisega tuleb alustada hiljemalt juulis 2027³.

Päev-ette elektrituruhinnad on 2024. aastal langenud võrreldes 2023. aastaga ning on poole madalamad võrreldes energiakriisi tipuga 2022. aastal. Pikaajalise elektrihinna volatiilsuse tõttu uusi tootmiselõppeid ELTS § 59⁴ lõike 1 eesmärgi täitmiseks vajalikus mahus ja kiiruses turule ei lisandu. Seetõttu on vaja korraldada vähempakkumine, mis motiveerib tootjaid kiirelt uusi tootmiselõppeid rajama. Taastuenergiat tootmiselõppeid rajamine ning nende tööle seadistamine on ajamahukas ning seetõttu on uue tootmisvõimsuse tekkimiseks vajalik teha tegevusi aastaid ette.

Arvestades potentsiaalseid tootmisalasid ja võimalikku tootmiselõppeid arendajate arvu, on optimaalne vähempakkumise kogus pakkumiste konkurentsiolekorra ja riiklike taastuenergeetika eesmärkide saavutamiseks 1 kuni 2 teravatt tundi (edaspidi TWh) aastas.

¹ Eurostat

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/313082022001>

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/330012024001>

Kuivõrd ELTS § 59⁴ lõikes 1 viidatud eesmärk on vaja täita 2030. aastaks, volitab Vabariigi Valitsus ELTS § 59⁴ lõike 5 alusel energeetika- ja keskkonnaministrit korraldama vajaliku elektrienergia koguse kõige soodsama tootja leidmiseks avaliku vähempakkumise.

II OTSUS

Volitada energeetika- ja keskkonnaministrit korraldama maismaatuuleparkidest elektrienergia tootmise vähempakkumine, kus vähempakkumise esemeks on tuuleenergiat tootmiseks kasutava tootmiseadmega toodetud elektrienergia 1 teravatt-tundi kalendriaastas, pakkumise eseme suurendamise võimalusega 2 teravatt-tunnini aastas. Vähempakkumise läbiviimise eesmärk on saada aastas juurde täiendavalt 1 TWh ulatuses elektrienergiat, pakkumise eseme suurendamisel 2 TWh ulatuses elektrienergiat, mis toodetakse ELTS § 59⁴ lõike 5² punktis 4 nimetatud tootmiseadmega või olemasoleva tootmiseadme juurde rajatud elektripaigaldisega (vt ELTS § 108 lg 7), mis alustab elektrienergia esmakordset tootmist pärast vähempakkumise võitja väljaselgitamist.

Energeetika- ja keskkonnaminister korraldab vähempakkumise järgmistel tingimustel:

- 1) elektrienergia tootmise alustamise tähtpäev on hiljemalt 31.12.2029, kuid tootmisega võib alustada enne tootmise alustamise tähtpäeva;
- 2) elektrienergia tootmise kohustus ja ajavahemik on 12 aastat alates tootmise alustamisest;
- 3) pakkumise esemeks on tuuleenergiat tootmiseks kasutava tootmiseadmega toodetud elektrienergia 1 teravatt-tundi kalendriaastas, pakkumise eseme suurendamise võimalusega 2 teravatt-tunnini aastas;
- 4) pakkumise jõusoleku minimaalne tähtaeg on 100 päeva alates pakkumiste esitamise tähtajast;
- 5) pakkumise tagatise suurus ja tasumise tingimused:
 - 5.1) tagatise suurus on 12 eurot aastase tootmismahu megavatt-tunni kohta.
 - 5.2) kui pakkuja sõlmib 18 kuu jooksul pärast ELTS § 59⁴ (11) nimetatud korralduse vastuvõtmist tootmiseadme võrku ühendamiseks liitumislepingu või teavitab vähempakkumise läbiviijat tootmiseadme rajamiseks ehitusloa väljastamisest, tagastab vähempakkumise läbiviija 70% punktis 5.1 nimetatud tagatise suuruselt;
 - 5.3) tagatiseks võib olla krediidi- või finantseerimisasutuse või kindlustusandja garantii või tagatisraha;
 - 5.4) tagatis peab kehtima kuni 01.12.2033;
- 6) vähempakkumise võitja toetuse ülemmäär taastuvast energiaallikast toodetud elektrienergia megavatt-tunni kohta on 20 eurot;
- 7) toetust makstakse Eesti hinnapiirkonnas elektrituru päev-ette börsi kauplemisperioodi hindade põhjal;
- 8) toetuse ja turuhinna summa ülemmääraks on 45 eurot megavatt-tunni kohta, lähtudes sellest, et tootja saadav tulu koos toetusega ei ületa Eesti hinnapiirkonnas elektrituru päev-ette börsil üheski kauplemisperioodis 45 eurot megavatt-tunni eest.

3. VAIDLUSTAMINE

Korraldust on võimalik vaidlustada halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul korralduse kättesaamisest.

Kristen Michal
Peaminister

Keit Kasemets
Riigisekretär